

Kandidaatstellings- reglementen

Gemeenteraad

Tweede Kamer

Provinciale Staten

Eerste Kamer

Europees Parlement

KANDIDAATSTELLINGSREGLEMENTEN

- *Gemeenteraad / 3*
- *Tweede Kamer / 17*
- *Provinciale Staten / 31*
- *Eerste Kamer / 45*
- *Europees Parlement / 59*

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Thorbeckehuis
Koninginnegracht 57
Postbus 30836
2500 GV Den Haag
Telefoon (070) 3613061
Telefax (070) 3608276
Email: alg.sec@vvd.nl

© VVD-Algemeen Secretariaat

De in deze pocket opgenomen gegevens mogen zonder voorafgaande toestemming door VVD-afdelingen en centrales worden gebruikt, vermenigvuldigd en worden verspreid, in het kader van de procedures voor de kandidaatstellingen.

1e druk 1996

Redactie: J.W. Prins en mr D.W. Zwart
Omslag: Optima Forma, Den Haag
Druk: Ten Brink BV, Meppel

REGLEMENT VOOR DE KANDIDAAT- STELLING VOOR LEDEN VAN DE GEMEENTERADEN (GR)

ARTIKEL 1

De aanvang van de procedure

- 1.1. De begrippen die in dit reglement worden gebruikt zijn gelijk aan die welke gebruikt worden in de statuten van de VVD en in de Kieswet. Daarnaast wordt in dit reglement verstaan onder:
  - a. hoofdbestuur: het hoofdbestuur van de VVD als vermeld in de statuten;
  - b. zittend lid: een lid van de VVD dat lid van de gemeenteraad is;
  - c. bestuur: het bestuur van een afdeling of het vervangende bestuur zoals vermeld in artikel 2.;
  - d. voorlopige kandidaat: een lid van de VVD dat schriftelijk heeft verklaard een kandidatuur in overweging te willen nemen voor een plaats op de kandidatenlijst;
  - e. groslijst: een alfabetische lijst van voorlopige kandidaten;
  - f. lijstduwer: een bekende plaatselijke kandidaat die door de ledenvergadering op de laatste plaats van de kandidatenlijst is gesteld.
- 1.2. De data in dit reglement verwijzen naar tijdstippen in het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de periodieke verkiezingen plaatsvinden, tenzij uit de tekst anders blijkt.
- 1.3. Vóór 1 januari publiceert het hoofdbestuur de voor de kandidaatstellingsprocedure geldende termijnen en tijdstippen. Bij deze publikatie geeft het hoofdbestuur aan de leden kennis van hun bevoegdheid om vóór een door het hoofdbestuur te bepalen datum aan het bestuur van hun afdeling namen te noemen van personen, die zij wensen voor te dragen als voorlopige kandidaat.
- 1.4. Daar waar in een gemeente VVD-leden zitting hebben in de raad overlegt het bestuur van de betrokken afdeling vóór 1 juni met deze leden over de komende raadsverkiezingen en over de mogelijke deelname als voorlopige kandidaat.

- 1.5 Indien niet met een eigen VVD-lijst aan de verkiezingen wordt deelgenomen of indien met een lijst in samenwerking met (een) andere politieke partij(en) aan de verkiezingen wordt deelgenomen, dient dit besluit op voorstel van het bestuur van de afdeling in de ledenvergadering vóór 1 juni te worden genomen.
- 1.6 Het bestuur van de afdeling deelt uiterlijk 1 juni het besluit van de ledenvergadering mee aan:
  - a. de zittende VVD-fractie(s) of indien er een samenwerkingsverband is met (een) andere politieke partij(en) aan de VVD-leden die deel uitmaken van (een) samenwerkende fractie(s);
  - b. het hoofdbestuur.

ARTIKEL 2**De verantwoordelijkheid voor de procedure**

- 2.1. Het bestuur van de afdeling is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de kandidaatstellingsprocedure.
- 2.2. Het bestuur is verplicht alle taken die uit de kandidaatstellingsprocedure voortkomen over te dragen aan het bestuur van de ondercentrale, of in voorkomend geval het bestuur van de kamercentrale waartoe de afdeling behoort, indien blijkt dat er per 1 juli niet tenminste drie leden van het bestuur van de afdeling overblijven die geen voorlopige kandidaat zijn.
Dit luidt uitzondering indien vóór 1 juni op voorstel van het bestuur door de ledenvergadering is besloten alle taken die uit de kandidaatstellingsprocedure voortkomen over te dragen aan de overblijvende leden van het bestuur, aangevuld met een of meer leden van de afdeling. Dit vervangende bestuur dient uit minstens drie leden te bestaan.
- 2.3. Het bestuursorgaan dat de procedure overneemt is verplicht dit schriftelijk te melden aan het hoofdbestuur. Is een afdeling tevens kamercentrale of ondercentrale dan neemt het hoofdbestuur genoemde taken op zich.
- 2.4. Het vervangende bestuur treedt in de in artikel 2.2. genoemde situatie ten aanzien van de kandidaatstelling in alle rechten en plichten van het bestuur van de afdeling en is tot en met de kandidaatstellingsvergadering verantwoordelijk voor de procedure. Waar in de volgende artikelen wordt gesproken over het bestuur (van een afdeling) moet dan het vervangende bestuur worden gelezen.
- 2.5. Het vervangende bestuur benoemt uit zijn midden een voorzitter, een secretaris en tenminste nog een lid die zich belasten met de taken die uit de kandidaatstellingsprocedure voortkomen. De taakstelling ten aanzien van de kandidaatstellingsprocedure kan door de ondercentrale of kamercentrale worden overdragen aan daartoe aangewezen leden van de VVD die woonachtig zijn binnen het gebied van de ondercentrale respectievelijk kamercentrale. Een zelfde bevoegdheid komt in voorkomend geval toe aan het hoofdbestuur.
- 2.6. Uiterlijk drie weken vóór de ledenvergadering als bedoeld in artikel 3.1 vraagt de secretaris van het bestuur aan de leden van de betrokken gemeenteraadsfractie hem binnen drie weken schriftelijk te berichten of zij bereid zijn een voorlopige kandidatuur in overweging te nemen.
- 2.7. Op leden van de VVD die nadat de in artikel 2.6. bedoelde vragen zijn gesteld zittend lid zijn geworden, is dat artikel van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de beantwoording binnen één week dient te geschieden.

ARTIKEL 3

De voorlopige kandidaten en de voorlopige groslijst

- 3.1. Het bestuur van elke afdeling roept vóór 1 juni een ledenvergadering bijeen.
- 3.2. Na te hebben kennis genomen van de namen die aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd, besluit deze ledenvergadering welke personen zij op de voorlopige groslijst wenst op te nemen; de vergadering kan hierop ook personen opnemen die niet tevoren aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd.
- 3.3. Ook het bestuur is bevoegd voorlopige kandidaten voor te dragen: artikel 3.6 is van overeenkomstige toepassing.
- 3.4. Bestuursleden die voorlopige kandidaat zijn dienen voor te komen op de voorlopige groslijst.
- 3.5. Alleen leden van de VVD kunnen worden voorgedragen als voorlopige kandidaat. Het tijdstip van aanvang van het lidmaatschap van de personen die voorkomen op de voorlopige groslijst dient gelegen te zijn vóór 1 juli.
- 3.6. Voorlopige kandidaten mogen niet deelnemen aan activiteiten in het kader van de kandidaatstellingsprocedure vanaf het tijdstip waarop zij schriftelijk met gebruikmaking en door volledige invulling en ondertekening van een door het hoofdbestuur vast te stellen model, hun voorlopige kandidatuur hebben bevestigd. Uiterlijk 1 juli dienen alle personen die voorkomen op de voorlopige groslijst deze bereidverklaring te hebben ondertekend.
- 3.7. Van het verbod om deel te nemen aan de activiteiten in het kader van de kandidaatstelling zijn uitgezonderd:
  - a. De voorzitter van de gemeenteraadsfractie, doch uitsluitend in de vergaderingen van het bestuur, de ledenvergadering en in de door het hoofdbestuur bijeengeroepen bijeenkomsten;
  - b. Bestuursleden die genoemde schriftelijke bereidverklaring hebben ondertekend, maar daarin hebben aangegeven bij verkiezing of plaatsvervulling de benoeming tot lid van de gemeenteraad niet te aanvaarden;
  - c. Degenen die een eerder ondertekende bereidverklaring in een aan het bestuur gerichte schriftelijke verklaring hebben ingetrokken. Een eenmaal ingetrokken bereidverklaring kan niet meer ongedaan worden gemaakt.

ARTIKEL 4

De definitieve groslijst en ontwerp-kandidatenlijst

- 4.1. Het bestuur van een afdeling stelt vóór 1 oktober de definitieve groslijst van voorlopige kandidaten op. Deze alfabetische lijst bevat de namen van de personen die voorkomen op de voorlopige groslijst eventueel aangevuld met personen die door het bestuur hieraan zijn toegevoegd. Deze toegevoegde voorlopige kandidaten dienen vóór 1 oktober lid te zijn en hun bereidheid om een voorlopige kandidaat te worden schriftelijk te hebben bevestigd. De definitieve groslijst bevat verder de informatie overeenkomstig het door het hoofdbestuur ter beschikking te stellen kandidaatstellingsformulier.
- 4.2. Van de voorlopige kandidaten die aan de voorlopige groslijst zijn toegevoegd dient apart en gemotiveerd melding te worden gemaakt.
- 4.3. Het bestuur van een afdeling is verplicht om uitgaande van de definitieve groslijst een ontwerp voor de kandidatenlijst op te stellen. In dit ontwerp dienen de door het bestuur aan de ledenvergadering voor te stellen voorlopige kandidaten genummerd gerangschikt te zijn naar volgorde van voorkeur van het bestuur van de afdeling.
- 4.4. Het aantal plaatsen bedraagt ingevolge de Kieswet maximaal dertig. Het bestuur van een afdeling kan met een geringer aantal volstaan. Zo dit het geval is, dient het afdelingsbestuur deze handelwijze schriftelijk gemotiveerd onder de aandacht te brengen van de leden van de afdeling.
- 4.5. De groslijst, de ontwerp-kandidatenlijst van het bestuur met in voorkomend geval de hierboven genoemde schriftelijke motivering, alsmede het in artikel 5 genoemde ontwerp-verkiezingsprogramma, worden uiterlijk 1 oktober, doch altijd tenminste twee weken vóór de vergadering over het verkiezingsprogramma, toegezonden aan de leden van de afdeling en/of zo mogelijk gepubliceerd in het mededelingenblad van de afdeling als de afdeling een dergelijke periodiek uitgeeft.

ARTIKEL 5

Het verkiezingsprogramma

- 5.1. Vóór 1 november wordt op voorstel van het bestuur van de afdeling het verkiezingsprogramma door een ledenvergadering vastgesteld.
- 5.2. Voorlopige kandidaten worden geacht het verkiezingsprogramma volledig te onderschrijven. Indien een voorlopige kandidaat ten aanzien van een of meer punt(en) een voorbehoud wil maken, zal de kandidaat dit tijdig en schriftelijk dienen te doen bij het bestuur. Het bestuur is verplicht van deze kennisgeving melding te maken in de kandidaatstellingsvergadering.

ARTIKEL 6 De kandidaatstellingsvergadering

- 6.1. De ledenvergadering waarin de kandidatenlijst definitief wordt vastgesteld of waarin definitief wordt vastgesteld welke voorlopige kandidaten zullen voorkomen op de lijst met (een) andere politieke partij(en) wordt gehouden vóór 1 december. Tussen de vergadering waarin het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld en de kandidaatstellingsvergadering dient minimaal een termijn van 14 dagen te verlopen.
- 6.2. Het bestuur nodigt voor de kandidaatstellingsvergadering de voorzitter van de gemeenteraadsfractie uit teneinde daarin inlichtingen te verstrekken. Een overeenkomstig verzoek wordt gericht aan de zittende leden.
- 6.3. De kandidaatstellingsvergadering is met inachtneming van artikel 6.4 toegankelijk voor alle leden van de afdeling. Zij hebben het recht om aan de beraadslagingen deel te nemen.
Aan de stemming mogen uitsluitend die leden deelnemen die woonachtig zijn in de gemeente en voorkomen op de ledenlijst van de VVD van 1 januari. Aspirantleden (leden tot 18 jaar) mogen wel aan de beraadslaging maar niet aan de stemming deelnemen.
- 6.4. Voorlopige kandidaten hebben geen toegang tot de kandidaatstellingsvergadering en mogen niet aan de beraadslagingen en stemmingen deelnemen tenzij de ledenvergadering vóór 1 juni anders heeft besloten.
- 6.5. Indien de afdeling uit meer gemeenten bestaat dient het in artikel 6.4. genoemde besluit voor de desbetreffende gemeente te zijn genomen.
- 6.6. De door een kamercentrale of ondercentrale en in voorkomend geval de door het hoofdbestuur aangewezen leden hebben toegang tot de ledenvergadering die over de definitieve kandidaatstelling beslist. Eveneens hebben zij het recht aan de beraadslagingen deel te nemen. Zij hebben niet het recht aan de stemmingen deel te nemen tenzij zij woonachtig zijn in de betrokken gemeente en voorkomen op de ledenlijst van de VVD van 1 januari.
- 6.7. Tot de kandidaatstellingsvergadering worden de zittende leden die aan de door het bestuur gezonden uitnodiging gevolg hebben gegeven, ieder afzonderlijk toegelaten en in de gelegenheid gesteld het woord te voeren en die inlichtingen te geven waar de vergadering om vraagt; telkens nadat dit is geschied verlaat de betrokkene de vergadering.
- 6.8. De kandidaatstellingsvergadering stelt aan de hand van het ontwerp van het bestuur van de afdeling de kandidatenlijst definitief vast onder toepassing van de in artikel 7 voorgeschreven stemprocedure.

- 6.9. Het bestuur zendt de door de kandidaatstellingsvergadering genomen besluiten aan de leden van de afdeling; tevens brengt het deze besluiten ter kennis van de zittende leden die zich kandidaat hebben gesteld.

ARTIKEL 7

Verloop van en stemmingen in de kandidaatstellingsvergadering

- 7.1. Het bestuur leidt de kandidaatstellingsvergadering waarbij die leden van het bestuur die niet woonachtig zijn in de gemeente waarvoor de kandidaatstelling geldt tot de vergadering toegang hebben met het recht aan de beraadslagingen deel te nemen. Zij hebben geen stemrecht.
- 7.2. In de kandidaatstellingsvergadering wordt, voordat de beraadslagingen en stemmingen over elke plaats achtereenvolgens aan de orde komen, eerst gelegenheid gegeven voor het houden van algemene beschouwingen over de aan de vergadering toegezonden ontwerp-kandidatenlijst, alsmede over eventueel ingekomen stukken.
- 7.3. Als het tijdstip van de beraadslagingen en stemmingen is aangebroken mogen alle aanwezige leden die voldoen aan de in artikel 6.3 genoemde voorwaarden deelnemen aan de stemmingen en de kandidatuur van een voor een bepaalde plaats voorgestelde kandidaat mondeling ondersteunen.
- 7.4. De kandidatenlijst wordt samengesteld door over elke plaats, achtereenvolgens van de eerste tot en met de laatste plaats, aan de hand van de ontwerp-kandidatenlijst van het bestuur, te besluiten overeenkomstig het bepaalde in het huishoudelijk reglement; tijdens de stemmingen over een bepaalde plaats wordt niet meer beraadslaagd.
- 7.5. Indien voor een bepaalde plaats naast de voorlopige kandidaat, die in het ontwerp door het bestuur wordt voorgesteld, één of meer overige kandidaten door de leden mondeling in de ledenvergadering is (zijn) voorgedragen, dan vindt stemming plaats conform de in het huishoudelijk reglement voorgeschreven procedure. Het hoofdbestuur draagt er zorg voor dat deze procedure tijdig in het bezit van het bestuur is.
- 7.6. Als een kandidaat door de ledenvergadering voor een bepaalde plaats is gekozen, wordt de behandeling voortgezet met de in het ontwerp hierop volgende plaats. Indien de door het bestuur voorgestelde voorlopige kandidaat niet door de ledenvergadering voor die bepaalde plaats wordt gekozen, schuiven de door het bestuur voorgestelde voorlopige kandidaten in het ontwerp één plaats naar beneden op.
- 7.7. Een wijzigingsvoorstel, inhoudende de naam van een kandidaat voor een bepaalde plaats die reeds op de kandidatenlijst is geplaatst, wordt niet meer in de beraadslaging en besluitvorming betrokken voor een volgende plaats op de kandidatenlijst.

- 7.8. Een wijzigingsvoorstel kan tijdens de beraadslagingen worden ingetrokken door de indiener van voornoemd wijzigingsvoorstel. Een zelfde recht komt eveneens toe aan het bestuur ten aanzien van het door dat bestuur ingediende wijzigingsvoorstel.

ARTIKEL 8

De inlevering van de kandidatenlijst

- 8.1. Het bestuur vraagt aan eenieder die door de kandidaatstellingsvergadering kandidaat is gesteld, binnen een termijn van uiterlijk een week schriftelijk te verklaren dat hij/zij bereid is de toegekende plaats te aanvaarden.
- 8.2. Het bestuur kan namen van kandidaten die deze verklaring niet binnen de gestelde termijn ondertekend hebben ingezonden, van de kandidatenlijst schrappen. Na het uitvallen van een kandidaat door schrapping of door een andere oorzaak herzielt het bestuur de kandidatenlijst door opschuiving van de (voorlopige) kandidaten.
- 8.3. De secretaris van het bestuur is belast met het verzamelen van de ingevolge de Kieswet voorgeschreven verklaringen van instemming.
- 8.4. De door de ledenvergadering op de laatste plaats gestelde kandidaat (de lijstduwer) wordt, tenzij er geen personen (voorlopige kandidaten) meer op de grosljst zijn, van de in artikel 8.2. genoemde opschuiving uitgesloten indien de kandidaatstellingsvergadering daartoe heeft besloten.
- 8.5. De secretaris van het bestuur draagt met toestemming van de door het hoofdbestuur benoemde gemachtigde of diens plaatsvervanger zorg voor de indiening van de kandidatenlijst(en) alsmede - indien daartoe is besloten - tot verbinding van de lijst(en) tot een lijstencombinatie zoals bedoeld in de Kieswet.
- 8.6. Als het bestuur van de afdeling niet tijdig voor de administratieve afhandeling zorg draagt, dan is het bestuur van de kamercentrale waartoe de afdeling behoort en in voorkomend geval het hoofdbestuur gerechtigd er voor te zorgen dat de werkzaamheden alsnog worden verricht.

ARTIKEL 9 **Afwijkingen van de procedure**

- 9.1. Indien een lid van de afdeling van oordeel is dat is gehandeld in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement en/of dit reglement, kan dat lid ter zake een klacht indienen bij het bestuur van de kamercentrale waartoe de afdeling behoort of in voorkomend geval het hoofdbestuur als de afdeling tevens kamercentrale is.
Ten aanzien van een vergadering van het bestuur van de afdeling of een ledenvergadering komt deze bevoegdheid toe aan allen die op de desbetreffende vergadering aanwezig zijn geweest en aan de voorlopige kandidaten die voorkomen op de groslijst.
- 9.2. Een klacht moet bij aangetekend en gemotiveerd schrijven aan het kamercentralebestuur of in voorkomend geval het hoofdbestuur, binnen twee weken worden ingediend nadat het betwiste feit zich heeft voorgedaan of het betrokken lid daarvan kennis heeft kunnen nemen, doch uiterlijk twee weken na de kandidaatstellingsvergadering.
- 9.3. Indien het hoofdbestuur van oordeel is dat in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement en/of dit reglement gehandeld is en dientengevolge de mogelijkheid aanwezig is dat een of meer besluiten in de betrokken vergadering anders hadden kunnen zijn indien de strijdigheid zich niet had voorgedaan, is het bevoegd het besluit geheel of ten dele nietig te verklaren en/of het bestuur van de afdeling op te dragen de fout te herstellen en/of opnieuw een vergadering uit te schrijven. Het bestuur van de kamercentrale en in voorkomend geval het hoofdbestuur kan ook zelf hierin voorzien.
- 9.4. In het in artikel 9.3. vermelde geval is kan de datum van 30 november met drie weken worden overschreden en is het bestuur gerechtigd om de in het huishoudelijk reglement voorgeschreven termijn, waarbinnen de ledenvergadering dient te zijn aangekondigd, te bekorten.
- 9.5. Tegen een beslissing door het bestuur van de kamercentrale waartoe de afdeling behoort en in voorkomend geval door het hoofdbestuur, is in het kader van deze kandidaatstellingsprocedure geen beroep mogelijk.

ARTIKEL 10

Onvoorziene gevallen en niet-periodieke verkiezingen

- 10.1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet of waarin de toepassing van dit reglement tot moeilijkheden aanleiding geeft, handelt en beslist, na overleg met het bestuur van de afdeling en de betrokken kamercentrale, het hoofdbestuur.
- 10.2. In geval van niet-periodieke verkiezingen, bijvoorbeeld bij gelegenheid van gemeentelijke herindeling, vindt de kandidaatstelling plaats zo veel mogelijk met inachtneming van dit reglement, waarbij het hoofdbestuur, zodra de vermoedelijke dag van kandidaatstelling bekend is, de termijnen vaststelt in overleg met het/de bestuur/besturen van de betrokken kamercentrale(s), gehoord de besturen van de betrokken afdelingen en met dien verstande, dat de definitieve kandidatenlijst in elk geval wordt vastgesteld door de ledenvergadering van de (nieuwe) afdeling.
- 10.3. Het hoofdbestuur publiceert z.s.m. de gewijzigde kandidaatstellingsprocedure.

REGLEMENT OP DE KANDIDAAT- STELLING VOOR LEDEN VAN DE TWEEDE KAMER (TK) DER STATEN- GENERAAL

ARTIKEL 1

De aanvang van de procedure

- 1.1. De begrippen die in dit reglement worden gebruikt zijn terug te vinden in de statuten van de VVD en in de Kieswet. Daarnaast wordt in dit reglement verstaan onder:
- a. Tweede Kamer: de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
  - b. hoofdbestuur: het hoofdbestuur van de VVD als vermeld in de statuten;
  - c. zittend lid: lid van de VVD dat minister, staatssecretaris of lid van de Tweede-Kamerfractie is;
  - d. commissie: de adviescommissie ter voorbereiding van de kandidaatstelling voor de Tweede Kamer;
  - e. groslijst: een alfabetische lijst van voorlopige kandidaten;
  - f. technisch advies: het in artikel 4 omschreven advies over de technische inrichting van de kandidatenlijst;
  - g. plaats: een plaats op de kandidatenlijst, welke zoveel plaatsen telt als in het technisch advies zijn omschreven;
  - h. voorlopige kandidaat: een lid van de VVD dat schriftelijk heeft verklaard een kandidatuur in overweging te willen nemen voor een plaats op de kandidatenlijst;
  - i. lijstdeel: het onderste gedeelte van de kandidatenlijst waarop de laatste vijf plaatsen voor de rijkskieskringen verschillend kunnen zijn ingevolge de Kieswet;
- 1.2. De data in dit reglement verwijzen naar tijdstippen in het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de periodieke verkiezingen plaatsvinden, tenzij uit de tekst anders blijkt.

- 1.3. Vóór 1 januari publiceert het hoofdbestuur de voor de kandidaatstellingsprocedure geldende termijnen en tijdstippen. Bij deze publikatie geeft het hoofdbestuur aan de leden kennis van hun bevoegdheid om voor een door het hoofdbestuur te bepalen datum aan het bestuur van hun afdeling namen te noemen van personen, die zij wensen voor te dragen als voorlopige kandidaat.

ARTIKEL 2

De verantwoordelijkheid voor de procedure

- 2.1. Het hoofdbestuur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de kandidaatstellersprocedure.
- 2.2. Er is een adviescommissie belast met de voorbereiding van de kandidaatstelling waarvan de leden door het hoofdbestuur worden benoemd.
- 2.3. Met uitzondering van aspirant-leden is ieder lid benoembaar tot lid van de commissie mits dat lid schriftelijk onherroepelijk verklaart geen voorlopige kandidatuur voor een plaats op de kandidatenlijst te zullen aanvaarden.
- 2.4. De commissie brengt aan het hoofdbestuur een gemotiveerd oordeel uit over de voorlopige kandidaten. Alvorens het oordeel uit te brengen wint de commissie het advies in van de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie.
- 2.5. Vóór 1 juni vraagt de directeur van het algemeen secretariaat aan de zittende leden hem binnen drie weken schriftelijk te berichten of zij bereid zijn een voorlopige kandidatuur in overweging te nemen. Binnen een termijn van twee weken na ontvangst van deze berichten wordt hiervan melding gemaakt aan de commissie.
- 2.6. Op leden van de VVD die nadat de in artikel 2.5. bedoelde vragen zijn gesteld zittend lid zijn geworden, is dat artikel van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de beantwoording binnen één week dient te geschieden.

ARTIKEL 3

De voorlopige kandidaten

- 3.1. Het bestuur van elke afdeling roept vóór 1 juni een ledenvergadering bijeen.
- 3.2. Na te hebben kennis genomen van de namen die aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd, besluit deze ledenvergadering welke voorlopige kandidaten zij wenst voor te dragen; de vergadering kan als voorlopige kandidaten ook personen voordragen die niet tevoren aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd.
- 3.3. Ook de commissie en het hoofdbestuur zijn bevoegd voorlopige kandidaten voor te dragen; de artikelen 3.5. en 3.6. zijn respectievelijk van overeenkomstige toepassing.
- 3.4. Alleen leden van de VVD kunnen als voorlopig kandidaat worden voorgedragen. Het tijdstip van aanvang van hun lidmaatschap dient gelegen te zijn vóór 1 juli. In een uitzonderlijk geval kan het hoofdbestuur een besluit nemen hiervan ontheffing te verlenen. Dit gemotiveerde besluit wordt met de groslijst meegezonden.
- 3.5. Binnen twee weken na de in artikel 3.1. genoemde ledenvergadering brengt het bestuur van elke afdeling de namen van de voorgedragen voorlopige kandidaten ter kennis van het hoofdbestuur, met gebruikmaking en door volledige invulling van formulieren volgens een door het hoofdbestuur vast te stellen model; elk formulier behoort te zijn ondertekend door de voorzitter of de secretaris van de afdeling alsmede, indien de voorlopige kandidaat geen zittend lid is, door de voorlopige kandidaat zelf; de voorlopige kandidaat dient tevens te verklaren of hij bij verkiezing of plaatsvervulling de benoeming zal aanvaarden.
- 3.6. Voorlopige kandidaten mogen niet deelnemen aan activiteiten in het kader van de kandidaatstellingsprocedure vanaf het tijdstip waarop zij schriftelijk hun voorlopige kandidatuur hebben bevestigd. Vóór 1 juli dienen alle voorlopige kandidaten deze bevestiging te hebben ondertekend. De voorzitter van de Tweede-Kamerfractie is van genoemde uitsluiting uitgezonderd, doch uitsluitend in de vergaderingen van de commissie, het hoofdbestuur, de algemene vergadering en in de door het hoofdbestuur bijeengeroepen bijeenkomsten.
- 3.7. De uitsluiting vervalt voor degenen, die hun bereidverklaring in een aan het hoofdbestuur gerichte schriftelijke verklaring hebben ingetrokken.

ARTIKEL 4**De groslijst, het technisch advies en de ontwerp-kandidatenlijst**

- 4.1. Het hoofdbestuur stelt vóór 1 oktober een lijst (groslijst) van de voorlopige kandidaten op. Deze lijst bevat de informatie overeenkomstig het door het hoofdbestuur beschikbaar te stellen kandidaatstellingsformulier. De directeur van het algemeen secretariaat draagt zorg voor publikatie van deze groslijst.
- 4.2. Voor een kandidatuur komen slechts leden van de VVD in aanmerking die in de groslijst zijn vermeld tenzij het technisch advies de bepaling bevat, dat ook andere leden van de VVD kandidaat kunnen worden gesteld. Daarnaast is uitsluitend in bijzondere gevallen het hoofdbestuur bevoegd in de ontwerp-kandidatenlijst namen op te nemen van leden van de VVD die niet in de groslijst zijn vermeld. Van deze bevoegdheid kan het hoofdbestuur gebruik maken tot het moment van aanvang van de kandidaatstellingsvergadering.
- 4.3. In de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering, waarop de kandidatenlijst definitief wordt vastgesteld, wordt het voorstel van het hoofdbestuur vermeld met betrekking tot het technisch advies. Dit advies houdt ten minste in:
  - a. het aantal op de lijst te plaatsen kandidaten;
  - b. het totaal aantal voorlopige kandidaten dat naar landelijke voorkeur zal worden gerangschikt;
  - c. de wijze van spreiding over de 19 lijstdelen van de kandidaten voor de laatste vijf plaatsen;
  - d. al dan niet de mogelijkheid, dat leden van de VVD die niet in de groslijst zijn vermeld, kandidaat kunnen worden gesteld.
- 4.4. Het hoofdbestuur bespreekt in het periodiek overleg met de voorzitters van de kamercentrales het technisch advies en het concept van de ontwerp-kandidatenlijst.
- 4.5. Vier weken voor het tijdstip van publikatie van de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering die beslist over de definitieve kandidatenlijst maakt het hoofdbestuur op:
  - a. het technisch advies.
  - b. het advies inzake het al dan niet aangaan van een lijstencombinatie als bedoeld in de Kieswet, door verbinding van de in te dienen kandidatenlijst met door één of meer andere politieke partijen of groeperingen in te dienen lijsten;

- c. het ontwerp van de in te dienen kandidatenlijst;
  - d. de toelichting op de ontwerp-kandidaten met (indien van toepassing) onder meer de motivering inzake opneming in het ontwerp van een kandidaat die niet in de groslijst is vermeld en inzake die kandidaat die als zittend lid niet in het ontwerp is opgenomen.
- 4.6. Het hoofdbestuur publiceert de beschrijvingsbrief, waarin opgenomen de in artikel 4.5. vermelde stukken, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk tien weken voor het tijdstip waarop de kandidaatstellingsvergadering wordt gehouden.
- 4.7. De ledenvergaderingen van de afdelingen hebben gedurende een termijn van zes weken na het tijdstip van publikatie van de beschrijvingsbrief het recht wijzigingsvoorstellen bij het hoofdbestuur inzake de volgorde van de kandidatenlijst in te dienen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een vast model, dat door het hoofdbestuur wordt verstrekt.
- 4.8. Het hoofdbestuur kan eveneens wijzigingsvoorstellen doen inzake de volgorde van de kandidatenlijst.
- 4.9. Een wijzigingsvoorstel dient betrekking te hebben op de vervulling van één plaats op de kandidatenlijst.
- 4.10. Het hoofdbestuur zendt de wijzigingsvoorstellen ten laatste drie weken voor de algemene vergadering aan de besturen van afdelingen die zorg dragen voor het in bezit stellen van voornoemde stukken aan de afgevaardigde(n) en zijn (hun) plaatsvervanger(s) naar de algemene vergadering. De wijzigingsvoorstellen worden tevens ter kennisneming toegezonden aan de centrales.

ARTIKEL 5

Het verkiezingsprogramma

- 5.1. Tussen 1 november en 1 december van het jaar voorafgaande aan het jaar waarin de verkiezingen plaatsvinden wordt op voorstel van het hoofdbestuur het verkiezingsprogramma in een algemene vergadering vastgesteld. Indien deze verkiezingen plaatsvinden in een jaar waarin ook gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden, dan wordt dit verkiezingsprogramma vastgesteld in een algemene vergadering tussen 1 januari en 1 februari van dat jaar.
- 5.2. Voorlopige kandidaten worden geacht het verkiezingsprogramma volledig te onderschrijven. Indien een voorlopige kandidaat ten aanzien van een of meer punt(en) een voorbehoud wil maken, zal de kandidaat dit tijdig en schriftelijk dienen te doen bij het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur is verplicht van deze kennisgeving melding te maken in de kandidaatstellingsvergadering.

ARTIKEL 6

De kandidaatstellingsvergadering

- 6.1. De kandidaatstellingsvergadering wordt gehouden uiterlijk vier weken voor de dag der kandidaatstelling. Het hoofdbestuur roept deze (buitengewone) algemene vergadering bijeen.
- 6.2. Het hoofdbestuur nodigt voor de kandidaatstellingsvergadering de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie uit teneinde daar inlichtingen te verstrekken. Een overeenkomstig verzoek wordt gericht aan de zittende leden.
- 6.3. Tot de kandidaatstellingsvergadering worden de zittende leden die aan de door het hoofdbestuur gezonden uitnodiging gevolg hebben gegeven, ieder afzonderlijk toegelaten en in de gelegenheid gesteld het woord te voeren en die inlichtingen te geven waar de vergadering om vraagt; telkens nadat dit is geschied verlaat de betrokkene de vergadering.
- 6.4. De kandidaatstellingsvergadering stelt vervolgens het technisch advies en de in te dienen kandidatenlijst naar volgorde van landelijke voorkeur vast.
- 6.5. De kandidaatstellingsvergadering kan na te hebben besloten over de bezetting van de plaatsen tot aan de laatste vijf, besluiten de beslissing over die resterende plaatsen op dit deel van de kandidatenlijst te delegeren aan de centrale vergadering van de desbetreffende kamercentrale.
- 6.6. Het hoofdbestuur publiceert de door de kandidaatstellingsvergadering genomen besluiten; tevens brengt het deze besluiten ter kennis van de zittende leden die zich kandidaat hebben gesteld.

ARTIKEL 7**Het verloop van de stemmingen in de kandidaatstellingsvergadering**

- 7.1. Overdracht van stemmen is toegestaan mits:
  - a. de stemmen worden overgedragen aan een of meer afgevaardigde(n) van een andere afdeling binnen de eigen kamercentrale en
  - b. de afgevaardigde niet meer dan vijftien stemmen namens ten hoogste zes afdelingen uitbrengt en
  - c. overdracht van de stemmen plaatsvindt aan de hand van een door het hoofdbestuur voor te schrijven model, zonder mogelijkheid van substitutie.
- 7.2. Stemoverdracht tijdens de vergadering is niet toegestaan.
- 7.3. In de kandidaatstellingsvergadering wordt, voordat de beraadslagingen en stemmingen over elke plaats achtereenvolgens aan de orde komen, eerst gelegenheid gegeven voor het houden van algemene beschouwingen, ook over de aan de vergadering voorgelegde ontwerp-kandidatenlijst en de daaraan ten grondslag liggende gegevens, benevens over eventueel ingekomen stukken.
- 7.4. Uitsluitend de ingediende schriftelijke wijzigingsvoorstellen worden in stemming gebracht aan de hand van de ontwerp-kandidatenlijst van het hoofdbestuur.
- 7.5. De kandidatenlijst wordt samengesteld door over elke plaats, achtereenvolgens van de eerste tot en met de laatste plaats, aan de hand van de ontwerp-kandidatenlijst van het hoofdbestuur te besluiten overeenkomstig het bepaalde in het huishoudelijk reglement; tijdens de stemmingen over een bepaalde plaats wordt niet meer beraadslaagd.
- 7.6. Als de algemene vergadering een andere kandidaat stelt voor een bepaalde plaats dan is voorgesteld in het ontwerp van het hoofdbestuur schuiven de oorspronkelijk voor die plaats voorgestelde kandidaat en degenen die in voornoemd ontwerp op hem/haar volgen, allen een plaats naar beneden op; daarna worden de beraadslagingen en de stemmingen met inachtneming van het genomen besluit hervat, te beginnen met de plaats, volgende op die waarvoor de vergadering een andere kandidaat heeft gesteld dan was voorgesteld. Ingediende wijzigingsvoorstellen die niet zijn aangenomen worden geacht ook van toepassing te zijn bij stemmingen bij volgende plaatsen op de kandidatenlijst, indien de betreffende afdelingen dit kenbaar maken.
- 7.7. Een wijzigingsvoorstel, inhoudende de naam van een kandidaat voor een bepaalde plaats die reeds op de kandidatenlijst is geplaatst, wordt niet meer in de beraadslaging en besluitvorming betrokken voor een volgende plaats op de kandidatenlijst.

- 7.8. Een wijzigingsvoorstel kan tijdens de beraadslagingen worden ingetrokken door de afgevaardigde(n) van de desbetreffende afdeling. Een zelfde recht komt eveneens toe aan het hoofdbestuur ten aanzien van het door dat hoofdbestuur ingediende wijzigingsvoorstel.
- 7.9. De wijzigingsvoorstellen kunnen, nadat deze zijn gepubliceerd, niet meer worden veranderd.

ARTIKEL 8

De inlevering van de kandidatenlijst

- 8.1. Het hoofdbestuur vraagt aan eenieder die door de kandidaatstellingsvergadering kandidaat is gesteld, binnen een termijn van uiterlijk een week schriftelijk te verklaren dat hij/zij bereid is de toegekende plaats te aanvaarden.
- 8.2. De directeur van het algemeen secretariaat is belast met het verzamelen van de ingevolge de Kieswet voorgeschreven verklaringen van instemming.
- 8.3. Het hoofdbestuur kan namen van kandidaten die deze verklaring niet binnen de gestelde termijn ondertekend hebben ingezonden, van de kandidatenlijst schrappen. Na het uitvallen van een kandidaat door schrapping of door een andere oorzaak herziet het hoofdbestuur de kandidatenlijst door opschuiving van de kandidaten.
- 8.4. De door het hoofdbestuur benoemde gemachtigde of diens plaatsvervanger draagt zorg voor de indiening van de kandidatenlijst alsmede - indien daartoe is besloten - tot verbinding van de lijst tot een lijstencombinatie zoals bedoeld in de Kieswet.

ARTIKEL 9

Afwijkingen van de procedure

- 9.1. Indien een lid van oordeel is dat ter zake van de kandidaatstelling is gehandeld in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement of dit reglement, kan dat lid een klacht indienen bij het hoofdbestuur. Ten aanzien van een in dit reglement voorgeschreven ledenvergadering komt deze bevoegdheid toe aan allen die op de desbetreffende vergadering bevoegd aanwezig zijn geweest en aan de voorlopige kandidaten die voorkomen op de groslijst.
- 9.2. Een klacht moet bij aangetekend en gemotiveerd schrijven worden ingediend binnen twee weken nadat het betwiste feit zich heeft voorgedaan of het betrokken lid daarvan kennis heeft kunnen nemen, doch uiterlijk 48 uur na de kandidaatstellingsvergadering.
- 9.3. Indien het hoofdbestuur van oordeel is dat in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement en/of dit reglement gehandeld is en dientengevolge de mogelijkheid aanwezig is dat een of meer besluiten in de betrokken vergadering anders hadden kunnen zijn indien de strijdigheid zich niet had voorgedaan, is het bevoegd het besluit geheel of ten dele nietig te verklaren en/of het bestuur van de afdeling op te dragen de fout te herstellen en/of opnieuw een vergadering uit te schrijven. Het hoofdbestuur kan ook zelf hierin voorzien.
- 9.4. Tegen een beslissing van het hoofdbestuur is in het kader van deze kandidaatstellingsprocedure geen beroep mogelijk.

ARTIKEL 10

Onvoorziene gevallen en niet-periodieke verkiezing

- 10.1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet of waarin de toepassing van dit reglement aanleiding geeft tot moeilijkheden, handelt en beslist het hoofdbestuur.
- 10.2. In geval van niet-periodieke verkiezingen stelt het hoofdbestuur zo spoedig mogelijk de te volgen kandidaatstellingsprocedure vast; indien tijdgebrek zulks nodig maakt met weglating van een of meer fasen en/of met bekorting van termijnen, maar overigens zoveel mogelijk overeenkomstig de bepalingen van dit reglement en met dien verstande dat de definitieve kandidatenlijst in elk geval wordt vastgesteld door de algemene vergadering.
- 10.3. Het hoofdbestuur publiceert zo spoedig mogelijk de gewijzigde kandidaatstellingsprocedure.

REGLEMENT OP DE KANDIDAAT- STELLING VOOR LEDEN VAN DE PROVINCIALE STATEN (PS)

ARTIKEL 1

De aanvang van de procedure

- 1.1. De begrippen die in dit reglement worden gebruikt zijn terug te vinden in de statuten van de VVD en in de Kieswet. Daarnaast wordt in dit reglement verstaan onder:
- a. statenfractie: de als zodanig gezamenlijk in de Provinciale Staten van een provincie optredende leden van de VVD;
  - b. hoofdbestuur: het hoofdbestuur van de VVD als vermeld in de statuten;
  - c. zittend lid: een lid van de VVD dat lid van Provinciale Staten is;
  - d. provinciale kieskring: een door Provinciale Staten vastgesteld gebied;
  - e. provinciecentrale: een centrale waarvan het gebied gelijk is aan dat van één provincie;
  - f. bestuur: het bestuur van de provinciecentrale als vermeld onder e.;
  - g. commissie: de commissie ter voorbereiding van de kandidaatstelling van Provinciale Staten;
  - h. groslijst: een alfabetische lijst van voorlopige kandidaten;
  - i. technisch advies: het door de centralevergadering van een provinciecentrale ingevolge artikel 4 vastgestelde advies over de technische inrichting van de kandidatenlijst;
  - j. plaats: een plaats op de kandidatenlijst(en) welke zoveel plaatsen telt als in het technisch advies zijn omschreven;
  - k. voorlopige kandidaat: een lid van de VVD dat schriftelijk heeft verklaard een kandidatuur in overweging te willen nemen voor een plaats op de kandidatenlijst;
  - l. lijstdeel: het onderste gedeelte van de kandidatenlijst waarop een aantal

HOOFDSTUK 3. PROVINCIALE STATEN

---

plaatsen, te bepalen door de provinciecentralevergadering, voor de provinciale kieskringen verschillend kunnen zijn ingevolgd de Kieswet;

- m. lijstduwer: een bekende regionale kandidaat die door de ledenvergadering op de laatste plaats van de kandidatenlijst is gesteld.
- 1.2. De data in dit reglement verwijzen naar tijdstippen in het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de periodieke verkiezingen plaatsvinden, tenzij uit de tekst anders blijkt.
  - 1.3. In een provincie waarin slechts één kamercentrale bestaat is deze centrale tevens provinciecentrale en is het bestuur van de kamercentrale tevens het bestuur van de provinciecentrale.
  - 1.4. In een provincie die het gebied van meer dan één provinciale kieskring omvat en waarin meer dan één kamercentrale bestaat:
    - a. treden deze centrales tezamen op als provinciecentrale;
    - b. wordt het bestuur van deze provinciecentrale vóór 1 januari benoemd door en uit de besturen van de kamercentrales in de betrokken provincie, waarbij iedere kamercentrale tenminste door één bestuurslid is vertegenwoordigd;
    - c. verdelen de bestuursleden onderling de functies en de verschillende taken;
    - d. slaat het bestuur de kosten in overleg om over de betrokken kamercentrales.
  - 1.5. Vóór 1 januari publiceert het hoofdbestuur de voor de kandidaatstellingsprocedure geldende termijnen en tijdstippen. Bij deze publikatie geeft het hoofdbestuur aan de leden kennis van hun bevoegdheid om voor een door het hoofdbestuur te bepalen datum aan het bestuur van hun afdeling namen te noemen van personen, die zij wensen voor te dragen als voorlopige kandidaat.
  - 1.6. Het bestuur pleegt vóór 1 juni overleg met de statenfractie over de komende verkiezing van de leden van de Provinciale Staten en over de mogelijke deelname als voorlopige kandidaat.

ARTIKEL 2

De verantwoordelijkheid voor de procedure

- 2.1. Het bestuur van de provinciecentrale is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de kandidaatstellingsprocedure.
- 2.2. Het bestuur benoemt vóór 1 februari een commissie uit de leden van de VVD in de betrokken provincie. De secretaris van de provinciecentrale voorziet in het secretariaat van de commissie.
- 2.3. Met uitzondering van aspirant-leden is ieder lid benoembaar tot lid van de commissie mits dat lid schriftelijk onherroepelijk verklaart geen voorlopige kandidatuur voor een plaats op de kandidatenlijst te zullen aanvaarden.
- 2.4. De commissie brengt aan het bestuur een gemotiveerd oordeel uit over de voorlopige kandidaten. Alvorens dit oordeel uit te brengen wint de commissie het advies in van de voorzitter van de statenfractie in de betrokken provincie.
- 2.5. Vóór 1 juni vraagt de secretaris van de provinciecentrale aan de leden van de betrokken statenfractie hem binnen drie weken schriftelijk te berichten of zij bereid zijn een voorlopige kandidatuur in overweging te nemen. Binnen een termijn van twee weken na ontvangst wordt hiervan melding gemaakt aan de commissie.
- 2.6. Op leden van de VVD die nadat de in artikel 2.6. bedoelde vragen zijn gesteld zittend lid zijn geworden, is dat artikel van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de beantwoording binnen één week dient te geschieden.

ARTIKEL 3

De voorlopige kandidaten

- 3.1. Vóór 1 juni roept het bestuur van elke afdeling een ledenvergadering bijeen.
- 3.2. Na te hebben kennis genomen van de namen die aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd besluit deze ledenvergadering welke voorlopige kandidaten zij wenst voor te dragen; de ledenvergadering kan als voorlopige kandidaten ook personen voordragen die niet tevoren aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd.
- 3.3. Ook de commissie en het bestuur van de provinciecentrale zijn bevoegd voorlopige kandidaten voor te dragen; de artikelen 3.5 en 3.6. zijn van overeenkomstige toepassing.
- 3.4. Alleen leden van de VVD kunnen als voorlopige kandidaat worden voorgedragen. Het tijdstip van aanvang van hun lidmaatschap dient gelegen te zijn vóór 1 juli. In een uitzonderlijk geval kan het bestuur van de provinciecentrale een besluit nemen hiervan ontheffing te verlenen. Dit gemotiveerde besluit wordt met de groslijst meegezonden.
- 3.5. Binnen twee weken na de in artikel 3.1. genoemde ledenvergadering, brengt het bestuur van elke afdeling de namen van de voorgedragen voorlopige kandidaten ter kennis van de secretaris van de provinciecentrale waartoe de afdeling behoort, met gebruikmaking en door volledige invulling van formulieren volgens een door het hoofdbestuur vast te stellen model; elk formulier behoort te zijn ondertekend door de voorzitter of de secretaris van de afdeling alsmede, indien de voorlopige kandidaat geen zittend lid is, door de voorlopige kandidaat zelf; de voorlopige kandidaat dient tevens te verklaren of hij bij verkiezing of plaatsvervulling de benoeming zal aanvaarden.
- 3.6. Voorlopige kandidaten mogen niet deelnemen aan activiteiten in het kader van de kandidaatstellingsprocedure vanaf het tijdstip waarop zij schriftelijk hun voorlopige kandidatuur hebben bevestigd. Vóór 1 juli dienen alle voorlopige kandidaten deze bevestiging te hebben ondertekend. De voorzitter van de Provinciale Statenfractie is van genoemde uitsluiting uitgezonderd, doch uitsluitend in de vergaderingen van het provinciecentrale bestuur, de centrale vergadering en in de door het hoofdbestuur bijeengeroepen bijeenkomsten.
- 3.7. De uitsluiting vervalt voor degenen, die hun bereidverklaring in een aan het bestuur van de provinciecentrale gerichte schriftelijke verklaring hebben ingetrokken.

ARTIKEL 4

De groslijst, het technisch advies en de ontwerp-kandidatenlijst

- 4.1. Het bestuur van de provinciecentrale stelt vóór 1 oktober een lijst (groslijst) van de voorlopige kandidaten op. Deze lijst bevat de informatie overeenkomstig het door het hoofdbestuur beschikbaar te stellen kandidaatstellingsformulier. De secretaris van de provinciecentrale zendt de groslijst zo spoedig mogelijk aan de secretarissen van de afdelingen binnen het gebied van de betrokken provincie.
- 4.2. Voor een kandidatuur komen slechts leden van de VVD in aanmerking die in de groslijst zijn vermeld tenzij het technisch advies de bepaling bevat, dat voor plaatsen ook andere leden van de VVD kandidaat kunnen worden gesteld. Daarnaast is uitsluitend in bijzondere gevallen het bestuur van de provinciecentrale bevoegd in de ontwerp-kandidatenlijst ook namen op te nemen van leden van de VVD die niet in de groslijst zijn vermeld. Van deze bevoegdheid kan het bestuur gebruik maken tot het moment van aanvang van de kandidaatstellingsvergadering.
- 4.3. In de agenda voor de centralevergadering van de provinciecentrale, waarop de kandidatenlijst definitief wordt vastgesteld, wordt het voorstel van het bestuur vermeld met betrekking tot het technisch advies. Het technisch advies houdt ten minste in:
  - a. het aantal op de lijst te plaatsen kandidaten;
  - b. het totaal aantal voorlopige kandidaten dat naar provinciale voorkeur zal worden gerangschikt;
  - c. het aantal in te dienen lijsten zo deze niet gelijklopend zijn;
  - d. al dan niet de mogelijkheid lijstdelen bij een overigens gelijklopende lijst ingevolge de Kieswet verschillend te doen zijn;
  - e. al dan niet de mogelijkheid, dat leden van de VVD kandidaat kunnen worden gesteld die niet in de groslijst zijn vermeld.
- 4.4. Vier weken voor het tijdstip van verzending van de agenda voor de centralevergadering van de provinciecentrale die beslist over de definitieve kandidatenlijst maakt het bestuur op:
  - a. het technisch advies ;
  - b. het advies inzake het al dan niet aangaan van een lijstencombinatie als

bedoeld in de Kieswet, door verbinding van de in te dienen kandidatenlijst met door één of meer andere politieke partijen of groeperingen in te dienen lijsten;

- c. het ontwerp van de in te dienen kandidatenlijst;
  - d. de toelichting op het ontwerp met (indien van toepassing) onder meer de motivering inzake opneming in het ontwerp van een kandidaat die niet in de groslijst is vermeld en inzake die kandidaat die als zittend lid niet in het ontwerp is opgenomen.
- 4.5. De secretaris van de provinciecentrale zendt de agenda waarin opgenomen de in artikel 4.5. vermelde stukken, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk tien weken voor het tijdstip waarop de kandidaatstellingsvergadering wordt gehouden, naar de afdelingsbesturen.
- 4.6. De ledenvergaderingen van de afdelingen hebben gedurende een termijn van tenminste zes weken, na het tijdstip van verzending van de agenda, het recht wijzigingsvoorstellen bij het provinciecentralebestuur inzake de volgorde van de kandidatenlijst in te dienen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een vast model, dat door het hoofdbestuur wordt verstrekt.
- 4.7. Een wijzigingsvoorstel dient betrekking te hebben op de vervulling van één plaats op de kandidatenlijst.
- 4.8. De secretaris van de provinciecentrale brengt de wijzigingsvoorstellen uiterlijk drie weken voor de kandidaatstellingsvergadering ter kennis van de afdelingsbesturen.

ARTIKEL 5

Het verkiezingsprogramma

- 5.1. Vóór 1 november wordt op voorstel van het bestuur van de provinciecentrale het verkiezingsprogramma in een centralevergadering vastgesteld.
- 5.2. Voorlopige kandidaten worden geacht het verkiezingsprogramma volledig te onderschrijven. Indien een voorlopige kandidaat ten aanzien van een of meer punt(en) een voorbehoud wil maken, zal de kandidaat dit tijdig en schriftelijk dienen te doen bij het bestuur. Het bestuur is verplicht van deze kennisgeving melding te maken in de kandidaatstellingsvergadering.

ARTIKEL 6

De kandidaatstellingsvergadering

- 6.1. De kandidaatstellingsvergadering wordt gehouden uiterlijk vier weken voor de dag der kandidaatstelling. Het bestuur roept deze centralevergadering bijeen.
- 6.2. Het bestuur nodigt voor de kandidaatstellingsvergadering de voorzitter van de betrokken statenfractie uit teneinde daar inlichtingen te verstrekken. Een overeenkomstig verzoek wordt gericht aan de zittende leden.
- 6.3. Tot de kandidaatstellingsvergadering worden de zittende leden die aan de door het provinciecentrale bestuur gezonden uitnodiging gevolg hebben gegeven, ieder afzonderlijk toegelaten en in de gelegenheid gesteld het woord te voeren en die inlichtingen te geven waar de vergadering om vraagt; telkens nadat dit is geschied verlaat de betrokkene de vergadering.
- 6.4. Vervolgens stelt de vergadering het technisch advies en de in te dienen kandidatenlijst naar volgorde van provinciale voorkeur vast.
- 6.5. Het bestuur brengt de door de kandidaatstellingsvergadering genomen besluiten ter kennis van de leden die zich kandidaat hebben gesteld en van de besturen van de betrokken afdelingen.

ARTIKEL 7 **Het verloop van de stemmingen in de kandidaatstellingsvergadering**

- 7.1. Overdracht van stemmen is toegestaan mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:
  - a. de stemmen worden overgedragen aan een of meer afgevaardigde(n) van een andere afdeling en
  - b. de afgevaardigde niet meer dan tien stemmen namens ten hoogste vier afdelingen uitbrengt en
  - c. overdracht van de stemmen plaatsvindt aan de hand van een door het hoofdbestuur voor te schrijven model, zonder mogelijkheid van substitutie.
- 7.2. Stemoverdracht tijdens de vergadering is niet toegestaan.
- 7.3. In de kandidaatstellingsvergadering wordt, voordat de beraadslagingen en stemmingen over elke plaats achtereenvolgens aan de orde komen, eerst gelegenheid gegeven voor het houden van algemene beschouwingen, ook over de aan de vergadering voorgelegde ontwerp-kandidatenlijst en de daaraan ten grondslag liggende gegevens, benevens over eventueel ingekomen stukken.
- 7.4. Uitsluitend de ingediende schriftelijke wijzigingsvoorstellen worden in stemming gebracht aan de hand van de ontwerp-kandidatenlijst van het provinciecentrale bestuur.
- 7.5. De kandidatenlijst wordt samengesteld door over elke plaats, achtereenvolgens van de eerste tot en met de laatste plaats, aan de hand van de ontwerp-kandidatenlijst van het bestuur van de provinciecentrale, te besluiten overeenkomstig het bepaalde in het huishoudelijk reglement; tijdens de stemmingen over een bepaalde plaats wordt niet meer beraadslaagd.
- 7.6. Als de kandidaatstellingsvergadering een andere kandidaat stelt voor een bepaalde plaats dan is voorgesteld in het ontwerp van het provinciecentrale bestuur schuiven de oorspronkelijk voor die plaats voorgestelde kandidaat en degenen die in voornoemd ontwerp op hem/haar volgen, allen een plaats naar beneden op; daarna worden de beraadslagingen en de stemmingen met inachtneming van het genomen besluit hervat, te beginnen met de plaats, volgende op die waarvoor de vergadering een andere kandidaat heeft gesteld dan was voorgesteld. Ingediende wijzigingsvoorstellen die niet zijn aangenomen worden geacht ook van toepassing te zijn bij stemmingen bij volgende plaatsen op de kandidatenlijst, indien de betreffende afdelingen dit kenbaar maken.
- 7.7. Een wijzigingsvoorstel, inhoudende de naam van een kandidaat voor een bepaalde plaats die reeds op de kandidatenlijst is geplaatst, wordt niet meer in de beraadslaging en besluitvorming betrokken voor een volgende plaats op de

kandidatenlijst.

- 7.8. Een wijzigingsvoorstel kan tijdens de beraadslagingen worden ingetrokken door de afgevaardigde(n) van de desbetreffende afdeling.
- 7.9. De wijzigingsvoorstellen kunnen, nadat deze zijn gepubliceerd, niet meer worden veranderd.

ARTIKEL 8

De inlevering van de kandidatenlijst(en)

- 8.1. Het bestuur vraagt aan eenieder die door de kandidaatstellingsvergadering kandidaat is gesteld, binnen een termijn van uiterlijk een week schriftelijk te verklaren dat hij/zij bereid is de toegekende plaats te aanvaarden.
- 8.2. De secretaris van de provinciecentrale is belast met het verzamelen van de ingevolge de Kieswet voorgeschreven verklaringen van instemming.
- 8.3. Het bestuur van de provinciecentrale kan namen van kandidaten die deze verklaring niet binnen de gestelde termijn ondertekend hebben ingezonden, van de kandidatenlijst schrappen. Na het uitvallen van een kandidaat door schrapping of door een andere oorzaak herziet het bestuur de kandidatenlijst door opschuiving van de kandidaten.
- 8.4. De door de ledenvergadering op de laatste plaats gestelde kandidaat (de lijstduwer) wordt, tenzij er geen kandidaten meer zijn, van de in artikel 8.2. genoemde opschuiving uitgesloten indien de kandidaatstellingsvergadering daartoe heeft besloten.
- 8.5. De secretaris van de provinciecentrale draagt met toestemming van de door het hoofdbestuur benoemde gemachtigde of diens plaatsvervanger zorg voor de indiening van de kandidatenlijst(en) alsmede - indien daartoe is besloten - tot verbinding van de lijst(en) tot een lijstencombinatie zoals bedoeld in de Kieswet.

ARTIKEL 9 Afwijkingen van de procedure

- 9.1. Indien een lid van een afdeling van oordeel is dat in de provincie waarin deze afdeling is gelegen, in strijd is gehandeld met de statuten, het huishoudelijk reglement of dit reglement, kan dat lid ter zake een klacht indienen bij het hoofdbestuur.
Ten aanzien van een in dit reglement voorgeschreven ledenvergadering of kandidaatstellingsvergadering komt deze bevoegdheid toe aan allen die op de desbetreffende vergadering bevoegd aanwezig zijn geweest en aan de voorlopige kandidaten die voorkomen op de groslijst.
- 9.2. Een klacht moet bij aangetekend en gemotiveerd schrijven, aan het hoofdbestuur, binnen twee weken worden ingediend nadat het betwiste feit zich heeft voorgedaan of het betrokken lid daarvan kennis heeft kunnen nemen, doch uiterlijk twee weken na de kandidaatstellingsvergadering.
- 9.3. Indien het hoofdbestuur van oordeel is dat in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement en/of dit reglement gehandeld is en dientengevolge de mogelijkheid aanwezig is dat een of meer besluiten in de betrokken vergadering anders hadden kunnen zijn indien de strijdigheid zich niet had voorgedaan, is het bevoegd het besluit geheel of ten dele nietig te verklaren en/of de afdeling of de provinciecentrale op te dragen de fout te herstellen en/of opnieuw een vergadering uit te schrijven. Het hoofdbestuur kan ook zelf hierin voorzien.
- 9.4. In het in artikel 9.3 vermelde geval is het hoofdbestuur bevoegd de termijn waarop de vergadering dient te worden bijeengeroepen in te korten, termijnen waarbinnen de vergadering krachtens dit reglement gehouden had moeten worden te overschrijden en in de leiding van de vergadering te voorzien.
- 9.5. Tegen een beslissing van het hoofdbestuur is in het kader van deze kandidaatstellingsprocedure geen beroep mogelijk.

ARTIKEL 10

Onvoorziene gevallen

- 10.1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet of waarin de toepassing van dit reglement tot moeilijkheden aanleiding geeft, handelt en beslist, na overleg met het provinciecentrale bestuur, het hoofdbestuur.
- 10.2. In geval van niet-periodieke verkiezingen, vindt de kandidaatstelling plaats zo veel mogelijk met inachtneming van dit reglement, waarbij het hoofdbestuur, zodra de vermoedelijke dag van kandidaatstelling bekend is, de termijnen vaststelt in overleg met het bestuur/de besturen/besturen van de betrokken kamercentrale(s) en met dien verstande, dat de definitieve kandidatenlijst in elk geval wordt vastgesteld door de centralevergadering.
- 10.3. Het hoofdbestuur publiceert z.s.m. de gewijzigde kandidaatstellingsprocedure.

REGLEMENT OP DE KANDIDAAT- STELLING VOOR LEDEN VAN DE EERSTE KAMER (EK) DER STATEN- GENERAAL

ARTIKEL 1

De aanvang van de procedure

- 1.1. De begrippen die in dit reglement worden gebruikt zijn terug te vinden in de statuten van de VVD en de Kieswet. Daarnaast wordt in dit reglement verstaan onder:
  - a. Eerste Kamer: de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
  - b. hoofdbestuur: het hoofdbestuur van de VVD als vermeld in de statuten;
  - c. zittend lid: een lid van de VVD dat minister, staatssecretaris of lid van de Eerste-Kamerfractie is;
  - d. statenfractie: de als zodanig gezamenlijk in de Provinciale Staten van een provincie optredende leden van de VVD, dan wel die leden van de VVD die - in de periode tussen de dag van stemming voor de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten en de dag van de eerste samenkomst van de Provinciale Staten - door het betrokken hoofdstembureau benoemd zijn verklaard en hun benoeming hebben aanvaard;
  - e. commissie: de adviescommissie ter voorbereiding van de kandidaatstelling voor de Eerste Kamer;
  - f. groslijst: een alfabetische lijst van voorlopige kandidaten;
  - g. technisch advies: het in artikel 4 omschreven advies over de technische inrichting van de kandidatenlijst;
  - h. plaats: een plaats op de kandidatenlijst, welke zoveel plaatsen telt als in het technisch advies zijn omschreven;
  - i. voorlopige kandidaat: een lid van de VVD dat schriftelijk heeft verklaard een kandidatuur in overweging te willen nemen voor een plaats op de kandidatenlijst;

- 1.2. De data in dit reglement verwijzen naar tijdstippen in het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de periodieke verkiezingen plaatsvinden, tenzij uit de tekst anders blijkt.
- 1.3. Vóór 1 januari publiceert het hoofdbestuur de voor de kandidaatstellingsprocedure geldende termijnen en tijdstippen. Bij deze publikatie geeft het hoofdbestuur aan de leden kennis van hun bevoegdheid om voor een door het hoofdbestuur te bepalen datum aan het bestuur van hun afdeling namen te noemen van personen, die zij wensen voor te dragen als voorlopige kandidaat.

ARTIKEL 2

De verantwoordelijkheid voor de procedure

- 2.1. Het hoofdbestuur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de kandidaatstellersprocedure.
- 2.2. Er is een adviescommissie belast met de voorbereiding van de kandidaatstelling waarvan de leden door het hoofdbestuur worden benoemd.
- 2.3. Met uitzondering van aspirant-leden is ieder lid benoembaar tot lid van de commissie mits dat lid schriftelijk onherroepelijk verklaart geen voorlopige kandidatuur voor een plaats op de kandidatenlijst te zullen aanvaarden.
- 2.4. De commissie brengt aan het hoofdbestuur een gemotiveerd oordeel uit over de voorlopige kandidaten. Alvorens het oordeel uit te brengen wint de commissie het advies in van de voorzitter van de Eerste-Kamerfractie.
- 2.5. Vóór 1 juni vraagt het de directeur van het algemeen secretariaat aan de zittende leden hem binnen drie weken schriftelijk te berichten of zij bereid zijn een voorlopige kandidatuur in overweging te nemen. Binnen een termijn van twee weken na ontvangst van deze berichten wordt hiervan melding gemaakt aan de commissie.
- 2.6. Op leden van de VVD die nadat de in artikel 2.5. bedoelde vragen zijn gesteld zittend lid zijn geworden, is dat artikel van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de beantwoording binnen één week dient te geschieden.

ARTIKEL 3 De voorlopige kandidaten

- 3.1. Het bestuur van elke afdeling roept vóór 1 juni een ledenvergadering bijeen.
- 3.2. Na te hebben kennis genomen van de namen die aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd, besluit deze ledenvergadering welke voorlopige kandidaten zij wenst voor te dragen; de vergadering kan als voorlopige kandidaten ook personen voordragen die niet tevoren aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd.
- 3.3. Ook de commissie en het hoofdbestuur zijn bevoegd voorlopige kandidaten voor te dragen; de artikelen 3.5. en 3.6. zijn respectievelijk van overeenkomstige toepassing.
- 3.4. Alleen leden van de VVD kunnen als voorlopige kandidaat worden voorgedragen. Het tijdstip van aanvang van hun lidmaatschap dient gelegen te zijn vóór 1 juli. In een uitzonderlijk geval kan het hoofdbestuur een besluit nemen hiervan ontheffing te verlenen. Dit gemotiveerde besluit wordt met de groslijst meegezonden.
- 3.5. Binnen twee weken na de in artikel 3.1. genoemde ledenvergadering brengt het bestuur van elke afdeling de namen van de voorgedragen voorlopige kandidaten ter kennis van het hoofdbestuur, met gebruikmaking en door volledige invulling van formulieren volgens een door het hoofdbestuur vast te stellen model; elk formulier behoort te zijn ondertekend door de voorzitter of de secretaris van de afdeling alsmede, indien de voorlopige kandidaat geen zittend lid is, door de voorlopige kandidaat zelf; de voorlopige kandidaat dient tevens te verklaren of hij bij verkiezing of plaatsvervulling de benoeming zal aanvaarden.
- 3.6. Voorlopige kandidaten mogen niet deelnemen aan activiteiten in het kader van de kandidaatstellingsprocedure vanaf het tijdstip waarop zij schriftelijk hun voorlopige kandidatuur hebben bevestigd. Vóór 1 juli dienen alle voorlopige kandidaten deze bevestiging te hebben ondertekend. De voorzitter van de Eerste-Kamerfractie is van genoemde uitsluiting uitgezonderd, doch uitsluitend in de vergaderingen van de commissie, het hoofdbestuur, de algemene vergadering en in de door het hoofdbestuur bijeengeroepen bijeenkomsten.
- 3.7. De uitsluiting vervalt voor degenen, die hun bereidverklaring in een aan het hoofdbestuur gerichte schriftelijke verklaring hebben ingetrokken.

ARTIKEL 4

De groslijst, het technisch advies en de ontwerp-kandidatenlijst

- 4.1. Het hoofdbestuur stelt vóór 1 oktober een lijst (groslijst) van de voorlopige kandidaten op. Deze lijst bevat de informatie overeenkomstig het door het hoofdbestuur beschikbaar te stellen kandidaatstellingsformulier. De directeur van het algemeen secretariaat draagt zorg voor publikatie van deze groslijst.
- 4.2. Voor een kandidatuur komen slechts leden van de VVD in aanmerking die in de groslijst zijn vermeld tenzij het technisch advies de bepaling bevat, dat voor plaatsen ook andere leden van de VVD kandidaat kunnen worden gesteld. Daarnaast is uitsluitend in bijzondere gevallen het hoofdbestuur bevoegd in de ontwerp-kandidatenlijst ook namen op te nemen van leden van de VVD die niet in de groslijst zijn vermeld. Van deze bevoegdheid kan het hoofdbestuur gebruik maken tot het moment van aanvang van de kandidaatstellingsvergadering.
- 4.3. In de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering, waarop de kandidatenlijst definitief wordt vastgesteld, wordt mede het voorstel van het hoofdbestuur vermeld met betrekking tot een technisch advies. Dit advies houdt ten minste in:
  - a. het aantal op de lijst te plaatsen kandidaten;
  - b. het totaal aantal voorlopige kandidaten dat naar landelijke voorkeur zal worden gerangschikt;
  - c. al dan niet de mogelijkheid, dat leden van de VVD die niet in de groslijst zijn vermeld, kandidaat kunnen worden gesteld .
- 4.4. Het hoofdbestuur bespreekt in het periodiek overleg met de voorzitters van de kamercentrales het technisch advies en het concept van de ontwerp-kandidatenlijst.
- 4.5. Vier weken voor het tijdstip van publikatie van de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering die beslist over de definitieve kandidatenlijst maakt het hoofdbestuur op:
  - a. het technisch advies.
  - b. het advies inzake het al dan niet aangaan van een lijstencombinatie als bedoeld in de Kieswet, door verbinding van de in te dienen kandidatenlijst met door één of meer andere politieke partijen of groeperingen in te dienen lijsten;

- c. het ontwerp van de in te dienen kandidatenlijst;
  - d. de toelichting op het ontwerp met (indien van toepassing) onder meer de motivering inzake opneming in het ontwerp van een kandidaat die niet in de groslijst is vermeld en inzake die kandidaat die als zittend lid niet in het ontwerp is opgenomen.
- 4.6. Het hoofdbestuur publiceert de beschrijvingsbrief, waarin opgenomen de in artikel 4.5. vermelde stukken, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk tien weken voor het tijdstip waarop de kandidaatstellingsvergadering wordt gehouden.
  - 4.7. De ledenvergaderingen van de afdelingen hebben gedurende een termijn van zes weken na het tijdstip van publikatie van de beschrijvingsbrief het recht wijzigingsvoorstellen bij het hoofdbestuur inzake de volgorde van de kandidatenlijst in te dienen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een vast model, dat door het hoofdbestuur wordt verstrekt.
  - 4.8. Het in artikel 4.7. aangegeven recht komt eveneens toe aan de statenfracties.
  - 4.9. Het hoofdbestuur kan eveneens wijzigingsvoorstellen doen inzake de volgorde van de kandidatenlijst.
  - 4.10. Een wijzigingsvoorstel dient betrekking te hebben op de vervulling van één plaats op de kandidatenlijst.
  - 4.11. Het hoofdbestuur zendt de wijzigingsvoorstellen ten laatste drie weken voor de algemene vergadering aan de besturen van afdelingen die zorg dragen voor het in bezit stellen van voornoemde stukken aan de afgevaardigde(n) en zijn (hun) plaatsvervanger(s) naar de algemene vergadering. De wijzigingsvoorstellen worden tevens ter kennisneming toegezonden aan de centrales.

ARTIKEL 5 **Het verkiezingsprogramma**

- 5.1. Voorlopige kandidaten worden geacht het door de algemene vergadering vastgestelde landelijke verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen volledig te onderschrijven. Indien een voorlopige kandidaat ten aanzien van een of meer punt(en) een voorbehoud wil maken, zal de kandidaat dit tijdig en schriftelijk dienen te doen bij het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur is verplicht van deze kennisgeving melding te maken in de kandidaatstellingsvergadering.

ARTIKEL 6 De kandidaatstellingsvergadering

- 6.1. De kandidaatstellingsvergadering wordt gehouden uiterlijk vier weken voor de dag der kandidaatstelling. Het hoofdbestuur roept deze (buitengewone) algemene vergadering bijeen.
- 6.2. Het hoofdbestuur vergadert ten minste twee weken voor de kandidaatstellingsvergadering met de gezamenlijke statenfracties. Zij adviseren het hoofdbestuur inzake:
  - a. het technisch advies;
  - b. het advies inzake het al dan niet aangaan van een lijstencombinatie;
  - c. het ontwerp van de in te dienen kandidatenlijst;
  - d. de ingediende wijzigingsvoorstellen.
- 6.3. Binnen een week na de in artikel 6.2. voorgeschreven bijeenkomst kan het hoofdbestuur wijzigingsvoorstellen doen inzake de volgorde van de kandidatenlijst. Deze wijzigingsvoorstellen worden door de kandidaatstellingsvergadering gelijkwaardig aan overige wijzigingsvoorstellen behandeld. Voornoemde wijzigingsvoorstellen worden door het hoofdbestuur zo spoedig mogelijk aan de besturen van afdelingen toegezonden die zorg dragen voor het in bezit stellen van voornoemde stukken aan de afgevaardigde(n) en zijn (hun) plaatsvervanger(s) naar de kandidaatstellingsvergadering. De wijzigingsvoorstellen worden tevens door het hoofdbestuur ter kennisneming toegezonden aan de centrales. Deze bepaling laat de bevoegdheid van het hoofdbestuur zoals bedoeld in artikel 4.2. onverlet.
- 6.4. Het hoofdbestuur nodigt voor de kandidaatstellingsvergadering de voorzitter van de Eerste-Kamerfractie uit teneinde daar inlichtingen te verstrekken. Een overeenkomstig verzoek wordt gericht aan de zittende leden.
- 6.5. Tot de kandidaatstellingsvergadering worden de zittende leden die aan de door het hoofdbestuur gezonden uitnodiging gevolg hebben gegeven, ieder afzonderlijk toegelaten en in de gelegenheid gesteld het woord te voeren en die inlichtingen te geven waar de vergadering om vraagt; telkens nadat dit is geschied verlaat de betrokkene de vergadering.
- 6.6. De kandidaatstellingsvergadering stelt vervolgens het technisch advies en de in te dienen kandidatenlijst naar volgorde van landelijke voorkeur vast.

- 6.7. Het hoofdbestuur publiceert de door de kandidaatstellingsvergadering genomen besluiten; tevens brengt het deze besluiten ter kennis van de zittende leden die zich kandidaat hebben gesteld.

ARTIKEL 7

Het verloop van de stemmingen in de kandidaatstellingsvergadering

- 7.1. Overdracht van stemmen is toegestaan mits:
  - a. de stemmen worden overgedragen aan een of meer afgevaardigde(n) van een andere afdeling binnen de eigen kamercentrale en
  - b. de afgevaardigde niet meer dan vijftien stemmen namens ten hoogste zes afdelingen uitbrengt en
  - c. overdracht van de stemmen plaatsvindt aan de hand van een door het hoofdbestuur voor te schrijven model, zonder mogelijkheid van substitutie.
- 7.2. Stemoverdracht tijdens de vergadering is niet toegestaan.
- 7.3. In de kandidaatstellingsvergadering wordt, voordat de beraadslagingen en stemmingen over elke plaats achtereenvolgens aan de orde komen, eerst gelegenheid gegeven voor het houden van algemene beschouwingen, ook over de aan de vergadering voorgelegde ontwerp-kandidatenlijst en de daaraan ten grondslag liggende gegevens, benevens over eventueel ingekomen stukken.
- 7.4. Uitsluitend de ingediende schriftelijke wijzigingsvoorstellen worden in stemming gebracht aan de hand van de ontwerp-kandidatenlijst van het hoofdbestuur.
- 7.5. De kandidatenlijst wordt samengesteld door over elke plaats, achtereenvolgens van de eerste tot en met de laatste plaats, aan de hand van de ontwerp-kandidatenlijst van het hoofdbestuur, te besluiten overeenkomstig het bepaalde in het huishoudelijk reglement; tijdens de stemmingen over een bepaalde plaats wordt niet meer beraadslaagd.
- 7.6. Als de algemene vergadering een andere kandidaat stelt voor een bepaalde plaats dan is voorgesteld in het ontwerp van het hoofdbestuur schuiven de oorspronkelijk voor die plaats voorgestelde kandidaat en degenen die in voornoemd ontwerp op hem/haar volgen, allen een plaats naar beneden op; daarna worden de beraadslagingen en de stemmingen met inachtneming van het genomen besluit hervat, te beginnen met de plaats, volgende op die waarvoor de vergadering een andere kandidaat heeft gesteld dan was voorgesteld. Ingediende wijzigingsvoorstellen die niet zijn aangenomen worden geacht ook van toepassing te zijn bij stemmingen bij volgende plaatsen op de kandidatenlijst, indien de betreffende afdelingen dit kenbaar maken.

- 7.7. Een wijzigingsvoorstel, inhoudende de naam van een kandidaat voor een bepaalde plaats die reeds op de kandidatenlijst is geplaatst, wordt niet meer in de beraadslaging en besluitvorming betrokken voor een volgende plaats op de kandidatenlijst.
- 7.8. Een wijzigingsvoorstel kan tijdens de beraadslagingen worden ingetrokken door de afgevaardigde(n) van de desbetreffende afdeling. Een zelfde recht komt eveneens toe aan het hoofdbestuur ten aanzien van het door dat hoofdbestuur ingediende wijzigingsvoorstel.
- 7.9. De wijzigingsvoorstellen kunnen, nadat deze zijn gepubliceerd, niet meer worden veranderd.

ARTIKEL 8

De inlevering van de kandidatenlijst

- 8.1. Het hoofdbestuur vraagt aan eenieder die door de kandidaatstellingsvergadering kandidaat is gesteld, binnen een termijn van uiterlijk een week schriftelijk te verklaren dat hij/zij bereid is de toegekende plaats te aanvaarden.
- 8.2. De directeur van het algemeen secretariaat is belast met het verzamelen van de ingevolge de Kieswet voorgeschreven verklaringen van instemming.
- 8.3. Het hoofdbestuur kan namen van kandidaten die deze verklaring niet binnen de gestelde termijn ondertekend hebben ingezonden, van de kandidatenlijst schrappen. Na het uitvallen van een kandidaat door schrapping of door een andere oorzaak herziet het hoofdbestuur de kandidatenlijst door opschuiving van de kandidaten.
- 8.4. De door het hoofdbestuur benoemde gemachtigde of diens plaatsvervanger draagt zorg voor de indiening van de kandidatenlijst alsmede - indien daartoe is besloten - tot verbinding van de lijst tot een lijstencombinatie zoals bedoeld in de Kieswet.

ARTIKEL 9 **Afwijkingen van de procedure**

- 9.1. Indien een lid van oordeel is dat er zake van de kandidaatstelling is gehandeld in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement of dit reglement, kan dat lid een klacht indienen bij het hoofdbestuur. Ten aanzien van een in dit reglement voorgeschreven ledenvergadering komt deze bevoegdheid toe aan allen die op de desbetreffende vergadering bevoegd aanwezig zijn geweest en aan de voorlopige kandidaten die voorkomen op de groslijst.
- 9.2. Een klacht moet bij aangetekend en gemotiveerd schrijven worden ingediend binnen twee weken nadat het betwiste feit zich heeft voorgedaan of het betrokken lid daarvan kennis heeft kunnen nemen, doch uiterlijk 48 uur na de kandidaatstellingsvergadering.
- 9.3. Indien het hoofdbestuur van oordeel is dat in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement en/of dit reglement gehandeld is en dientengevolge de mogelijkheid aanwezig is dat een of meer besluiten in de betrokken vergadering anders hadden kunnen zijn indien de strijdigheid zich niet had voorgedaan, is het bevoegd het besluit geheel of ten dele nietig te verklaren en/of het bestuur van de afdeling op te dragen de fout te herstellen en/of opnieuw een vergadering uit te schrijven. Het hoofdbestuur kan ook zelf hierin voorzien.
- 9.4. Tegen een beslissing van het hoofdbestuur is in het kader van deze kandidaatstellingsprocedure geen beroep mogelijk.

ARTIKEL 10

Onvoorziene gevallen en niet-periodieke verkiezing

- 10.1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet of waarin de toepassing van dit reglement aanleiding geeft tot moeilijkheden, handelt en beslist het hoofdbestuur.
- 10.2. In geval van niet-periodieke verkiezingen stelt het hoofdbestuur zo spoedig mogelijk de te volgen kandidaatstellingsprocedure vast; indien tijdgebrek zulks nodig maakt met weglating van een of meer fasen en/of met bekorting van termijnen, maar overigens zoveel mogelijk overeenkomstig de bepalingen van dit reglement en met dien verstande dat de definitieve kandidatenlijst in elk geval wordt vastgesteld door de algemene vergadering.
- 10.3. Het hoofdbestuur publiceert zo spoedig mogelijk de gewijzigde kandidaatstellingsprocedure.

REGLEMENT OP DE KANDIDAAT- STELLING VOOR DE VVD-LEDEN IN HET EUROPESE PARLEMENT (EP)

Artikel 1 De aanvang van de procedure

- 1.1. De begrippen die in dit reglement worden gebruikt zijn terug te vinden in de statuten van de VVD, in de Kieswet en de Wet Europese verkiezingen. Daarnaast wordt in dit reglement verstaan onder:
- a. Europese Parlement: de vergadering van rechtstreeks gekozen vertegenwoordigers van de volkeren van de in de Europese Gemeenschap verenigde staten;
  - b. hoofdbestuur: het hoofdbestuur van de VVD als vermeld in de statuten;
  - c. zittend lid: een lid van de VVD dat lid van het Europese Parlement is;
  - d. fractie van liberaal-democraten: de als zodanig gezamenlijk in het Europese Parlement optredende rechtstreeks gekozen vertegenwoordigers, die het verkiezingsprogramma van de Federatie van Liberale en Democratische Partijen van de Europese Gemeenschap onderschrijven;
  - e. commissie: de adviescommissie ter voorbereiding van de kandidaatstelling voor de VVD-leden in het Europese Parlement;
  - f. groslijst: een alfabetische lijst van voorlopige kandidaten;
  - g. technisch advies: het in artikel 4 omschreven advies over de technische inrichting van de kandidatenlijst;
  - h. plaats: een plaats op de kandidatenlijst, welke zoveel plaatsen telt als in het technisch advies zijn omschreven;
  - i. voorlopige kandidaat: een lid van de VVD dat schriftelijk heeft verklaard een kandidatuur in overweging te willen nemen voor een plaats op de kandidatenlijst;
  - j. ELDR: de partij van Europese Liberalen en Democraten.

- 1.2. De data in dit reglement verwijzen naar tijdstippen in het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de periodieke verkiezingen plaatsvinden, tenzij uit de tekst anders blijkt.
- 1.3. Vóór 1 januari publiceert het hoofdbestuur de voor de kandidaatstellingsprocedure geldende termijnen en tijdstippen. Bij deze publikatie geeft het hoofdbestuur aan de leden kennis van hun bevoegdheid om voor een door het hoofdbestuur te bepalen datum aan het bestuur van hun afdeling namen te noemen van personen, die zij wensen voor te dragen als voorlopige kandidaat.

ARTIKEL 2

De verantwoordelijkheid voor de procedure

- 2.1. Het hoofdbestuur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de kandidaatstellersprocedure.
- 2.2. Er is een adviescommissie belast met de voorbereiding van de kandidaatstelling waarvan de leden door het hoofdbestuur worden benoemd.
- 2.3. Met uitzondering van aspirant-leden is ieder lid benoembaar tot lid van de commissie mits dat lid schriftelijk onherroepelijk verklaart geen voorlopige kandidatuur voor een plaats op de kandidatenlijst te zullen aanvaarden.
- 2.4. De commissie brengt aan het hoofdbestuur een gemotiveerd oordeel uit over de voorlopige kandidaten. Alvorens het oordeel uit te brengen wint de commissie het advies in van de vertegenwoordiger van de VVD-leden in het Europese Parlement als adviseur in het hoofdbestuur.
- 2.5. Vóór 1 juni vraagt de directeur van het algemeen secretariaat aan de zittende leden hem binnen drie weken schriftelijk te berichten of zij bereid zijn een voorlopige kandidatuur in overweging te nemen. Binnen een termijn van twee weken na ontvangst van deze berichten wordt hiervan melding gemaakt aan de commissie.
- 2.6. Op leden van de VVD die nadat de in artikel 2.5. bedoelde vragen zijn gesteld zittend lid zijn geworden, is dat artikel van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de beantwoording binnen één week dient te geschieden.

ARTIKEL 3

De voorlopige kandidaten

- 3.1. Het bestuur van elke afdeling roept vóór 1 juni een ledenvergadering bijeen.
- 3.2. Na te hebben kennis genomen van de namen die aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd, besluit deze ledenvergadering welke voorlopige kandidaten zij wenst voor te dragen; de vergadering kan als voorlopige kandidaten ook personen voordragen die niet tevoren aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd.
- 3.3. Ook de commissie en het hoofdbestuur zijn bevoegd voorlopige kandidaten voor te dragen; de artikelen 3.5 en 3.6. zijn respectievelijk van overeenkomstige toepassing.
- 3.4. Alleen leden van de VVD kunnen als voorlopige kandidaat worden voorgedragen. Het tijdstip van aanvang van hun lidmaatschap dient gelegen te zijn vóór 1 juli. In een uitzonderlijk geval kan het hoofdbestuur een besluit nemen hiervan ontheffing te verlenen. Dit gemotiveerde besluit wordt met de groslijst meegezonden.
- 3.5. Binnen twee weken na de in artikel 3.1. genoemde ledenvergadering brengt het bestuur van elke afdeling de namen van de voorgedragen voorlopige kandidaten ter kennis van het hoofdbestuur, met gebruikmaking en door volledige invulling van formulieren volgens een door het hoofdbestuur vast te stellen model; elk formulier behoort te zijn ondertekend door de voorzitter of de secretaris van de afdeling alsmede, indien de voorlopige kandidaat geen zittend lid is, door de voorlopige kandidaat zelf; de voorlopige kandidaat dient tevens te verklaren of hij bij verkiezing of plaatsvervulling de benoeming zal aanvaarden.
- 3.6. Voorlopige kandidaten mogen niet deelnemen aan activiteiten in het kader van de kandidaatstellingsprocedure vanaf het tijdstip waarop zij schriftelijk hun voorlopige kandidatuur hebben bevestigd. Vóór 1 juli dienen alle voorlopige kandidaten deze bevestiging te hebben ondertekend. De vertegenwoordiger van de VVD-leden in het Europese Parlement als adviseur in het hoofdbestuur is van deze uitsluiting uitgezonderd, doch uitsluitend in de vergaderingen van de commissie, het hoofdbestuur, de algemene vergadering en in de door het hoofdbestuur bijeengeroepen bijeenkomsten.
- 3.7. De uitsluiting vervalt voor degenen, die hun bereidverklaring in een aan het hoofdbestuur gerichte schriftelijke verklaring hebben ingetrokken.

ARTIKEL 4

De groslijst, het technisch advies en de ontwerp-kandidatenlijst

- 4.1. Het hoofdbestuur stelt vóór 1 oktober een lijst (groslijst) van de voorlopige kandidaten op. Deze lijst bevat de informatie overeenkomstig het door het hoofdbestuur beschikbaar te stellen kandidaatstellingsformulier. De directeur van het algemeen secretariaat draagt zorg voor publikatie van deze groslijst.
- 4.2. Voor een kandidatuur komen slechts leden van de VVD in aanmerking die in de groslijst zijn vermeld tenzij het technisch advies de bepaling bevat, dat voor plaatsen ook andere leden van de VVD kandidaat kunnen worden gesteld. Daarnaast is uitsluitend in bijzondere gevallen het hoofdbestuur bevoegd in de ontwerp-kandidatenlijst ook namen op te nemen van leden van de VVD die niet in de groslijst zijn vermeld. Van deze bevoegdheid kan het hoofdbestuur gebruik maken tot het moment van aanvang van de kandidaatstellingsvergadering.
- 4.3. In de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering, waarop de kandidatenlijst definitief wordt vastgesteld, wordt mede het voorstel van het hoofdbestuur vermeld met betrekking tot een technisch advies. Dit advies houdt ten minste in:
  - a. het aantal op de lijst te plaatsen kandidaten;
  - b. het totaal aantal voorlopige kandidaten dat naar landelijke voorkeur zal worden gerangschikt;
  - c. al dan niet de mogelijkheid, dat leden van de VVD die niet in de groslijst zijn vermeld, kandidaat kunnen worden gesteld .
- 4.4. Het hoofdbestuur bespreekt in het periodiek overleg met de voorzitters van de kamercentrales het technisch advies en het concept van de ontwerp-kandidatenlijst.
- 4.5. Vier weken voor het tijdstip van publikatie van de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering die beslist over de definitieve kandidatenlijst maakt het hoofdbestuur op:
  - a. het technisch advies.
  - b. het advies inzake het al dan niet aangaan van een lijstencombinatie als bedoeld in de Kieswet, door verbinding van de in te dienen kandidatenlijst met door één of meer andere politieke partijen of groeperingen in te dienen lijsten;

- c. het ontwerp van de in te dienen kandidatenlijst;
  - d. de toelichting op de ontwerp-kandidatenlijst met (indien van toepassing) onder meer de motivering inzake opneming in het ontwerp van een kandidaat die niet in de groslijst is vermeld en inzake die kandidaat die als zittend lid niet in het ontwerp is opgenomen.
- 4.6. Het hoofdbestuur publiceert de beschrijvingsbrief, waarin opgenomen de in artikel 4.5. vermelde stukken, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk tien weken voor het tijdstip waarop de kandidaatstellingsvergadering wordt gehouden.
  - 4.7. De ledenvergaderingen van de afdelingen hebben gedurende een termijn van zes weken na het tijdstip van publikatie van de beschrijvingsbrief het recht wijzigingsvoorstellen bij het hoofdbestuur inzake de volgorde van de kandidatenlijst in te dienen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een vast model, dat door het hoofdbestuur wordt verstrekt.
  - 4.8. Het hoofdbestuur kan eveneens wijzigingsvoorstellen doen inzake de volgorde van de kandidatenlijst.
  - 4.9. Een wijzigingsvoorstel dient betrekking te hebben op de vervulling van één plaats op de kandidatenlijst.
  - 4.10. Het hoofdbestuur zendt de wijzigingsvoorstellen ten laatste drie weken voor de algemene vergadering aan de besturen van afdelingen die zorg dragen voor het in bezit stellen van voornoemde stukken aan de afgevaardigde(n) en zijn (hun) plaatsvervanger(s) naar de algemene vergadering. De wijzigingsvoorstellen worden tevens ter kennisneming toegezonden aan de centrales.

ARTIKEL 5

Het verkiezingsprogramma

- 5.1. Voorlopige kandidaten worden geacht het door de ELDR vastgestelde verkiezingsprogramma volledig te onderschrijven. Indien een voorlopige kandidaat ten aanzien van een of meer punt(en) een voorbehoud wil maken, zal de kandidaat dit tijdig en schriftelijk dienen te doen bij het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur is verplicht van deze kennisgeving melding te maken in de kandidaatsstellingsvergadering.

ARTIKEL 6 De kandidaatstellingsvergadering

- 6.1. De kandidaatstellingsvergadering wordt gehouden uiterlijk vier weken voor de dag der kandidaatstelling. Het hoofdbestuur roept deze (buitengewone) algemene vergadering bijeen.
- 6.2. Het hoofdbestuur nodigt voor de kandidaatstellingsvergadering de vertegenwoordiger van de VVD-leden in het Europese Parlement als adviseur in het hoofdbestuur uit teneinde daar inlichtingen te verstrekken. Een overeenkomstig verzoek wordt gericht aan de zittende leden.
- 6.3. Tot de kandidaatstellingsvergadering worden de zittende leden die aan de door het hoofdbestuur gezonden uitnodiging gevolg hebben gegeven, ieder afzonderlijk toegelaten en in de gelegenheid gesteld het woord te voeren en die inlichtingen te geven waar de vergadering om vraagt; telkens nadat dit is geschied verlaat de betrokkene de vergadering.
- 6.4. De kandidaatstellingsvergadering stelt vervolgens het technisch advies en de in te dienen kandidatenlijst naar volgorde van landelijke voorkeur vast.
- 6.5. Het hoofdbestuur publiceert de door de kandidaatstellingsvergadering genomen besluiten; tevens brengt het deze besluiten ter kennis van de zittende leden die zich kandidaat hebben gesteld.

ARTIKEL 7

Het verloop van de stemmingen in de kandidaatstellingsvergadering

- 7.1. Overdracht van stemmen is toegestaan mits:
  - a. de stemmen worden overgedragen aan een of meer afgevaardigde(n) van een andere afdeling binnen de eigen kamercentrale en
  - b. de afgevaardigde niet meer dan vijftien stemmen namens ten hoogste zes afdelingen uitbrengt en
  - c. overdracht van de stemmen plaatsvindt aan de hand van een door het hoofdbestuur voor te schrijven model, zonder mogelijkheid van substitutie.
- 7.2. Stemoverdracht tijdens de vergadering is niet toegestaan.
- 7.3. In de kandidaatstellingsvergadering wordt, voordat de beraadslagingen en stemmingen over elke plaats achtereenvolgens aan de orde komen, eerst gelegenheid gegeven voor het houden van algemene beschouwingen, ook over de aan de vergadering voorgelegde ontwerp-kandidatenlijst en de daaraan ten grondslag liggende gegevens, benevens over eventueel ingekomen stukken.
- 7.4. Uitsluitend de ingediende schriftelijke wijzigingsvoorstellen worden in stemming gebracht aan de hand van de ontwerp-kandidatenlijst van het hoofdbestuur.
- 7.5. De kandidatenlijst wordt samengesteld door over elke plaats, achtereenvolgens van de eerste tot en met de laatste plaats, aan de hand van de ontwerp-kandidatenlijst van het hoofdbestuur, te besluiten overeenkomstig het bepaalde in het huishoudelijk reglement; tijdens de stemmingen over een bepaalde plaats wordt niet meer beraadslaagd.
- 7.6. Als de algemene vergadering een andere kandidaat stelt voor een bepaalde plaats dan is voorgesteld in het ontwerp van het hoofdbestuur schuiven de oorspronkelijk voor die plaats voorgestelde kandidaat en degenen die in voornoemd ontwerp op hem/haar volgen, allen een plaats naar beneden op; daarna worden de beraadslagingen en de stemmingen met inachtneming van het genomen besluit hervat, te beginnen met de plaats, volgende op die waarvoor de vergadering een andere kandidaat heeft gesteld dan was voorgesteld. Ingediende wijzigingsvoorstellen die niet zijn aangenomen worden geacht ook van toepassing te zijn bij stemmingen bij volgende plaatsen op de kandidatenlijst, indien de betreffende afdelingen dit kenbaar maken.

- 7.7. Een wijzigingsvoorstel, inhoudende de naam van een kandidaat voor een bepaalde plaats die reeds op de kandidatenlijst is geplaatst, wordt niet meer in de beraadslaging en besluitvorming betrokken voor een volgende plaats op de kandidatenlijst.
- 7.8. Een wijzigingsvoorstel kan tijdens de beraadslagingen worden ingetrokken door de afgevaardigde(n) van de desbetreffende afdeling. Een zelfde recht komt eveneens toe aan het hoofdbestuur ten aanzien van het door dat hoofdbestuur ingediende wijzigingsvoorstel.
- 7.9. De wijzigingsvoorstellen kunnen, nadat deze zijn gepubliceerd, niet meer worden veranderd.

ARTIKEL 8**De inlevering van de kandidatenlijst**

- 8.1. Het hoofdbestuur vraagt aan eenieder die door de kandidaatstellingsvergadering kandidaat is gesteld, binnen een termijn van uiterlijk een week schriftelijk te verklaren dat hij/zij bereid is de toegekende plaats te aanvaarden.
- 8.2. De directeur van het algemeen secretariaat is belast met het verzamelen van de ingevolge de Wet Europese verkiezingen voorgeschreven verklaringen van instemming.
- 8.3. Het hoofdbestuur kan namen van kandidaten die deze verklaring niet binnen de gestelde termijn ondertekend hebben ingezonden, van de kandidatenlijst schrappen. Na het uitvallen van een kandidaat door schrapping of door een andere oorzaak herziet het hoofdbestuur de kandidatenlijst door opschuiving van de kandidaten.
- 8.4. De door het hoofdbestuur benoemde gemachtigde of diens plaatsvervanger draagt zorg voor de indiening van de kandidatenlijst alsmede - indien daartoe is besloten - tot verbinding van de lijst tot een lijstencombinatie zoals bedoeld in de Wet Europese verkiezingen.

ARTIKEL 9

Afwijkingen van de procedure

- 9.1. Indien een lid van oordeel is dat, ter zake van de kandidaatstelling is gehandeld in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement of dit reglement, kan dat lid een klacht indienen bij het hoofdbestuur. Ten aanzien van een in dit reglement voorgeschreven ledenvergadering komt deze bevoegdheid toe aan allen die op de desbetreffende vergadering bevoegd aanwezig zijn geweest en aan de voorlopige kandidaten die voorkomen op de groslijst.
- 9.2. Een klacht moet bij aangetekend en gemotiveerd schrijven worden ingediend binnen twee weken nadat het betwiste feit zich heeft voorgedaan of het betrokken lid daarvan kennis heeft kunnen nemen, doch uiterlijk 48 uur na de kandidaatstellingsvergadering.
- 9.3. Indien het hoofdbestuur van oordeel is dat in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement en/of dit reglement gehandeld is en dientengevolge de mogelijkheid aanwezig is dat een of meer besluiten in de betrokken vergadering anders hadden kunnen zijn indien de strijdigheid zich niet had voorgedaan, is het bevoegd het besluit geheel of ten dele nietig te verklaren en/of het bestuur van de afdeling op te dragen de fout te herstellen en/of opnieuw een vergadering uit te schrijven. Het hoofdbestuur kan ook zelf hierin voorzien.
- 9.4. Tegen een beslissing van het hoofdbestuur is in het kader van deze kandidaatstellingsprocedure geen beroep mogelijk.

ARTIKEL 10
Onvoorziene gevallen.

- 10.1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet of waarin de toepassing van dit reglement aanleiding geeft tot moeilijkheden, handelt en beslist het hoofdbestuur.